

Bölüm 8

FİNANSAL OKURYAZARLIK VE ÖNEMİ

Nesrin AKCA¹
Ebru İLTER²
Seda SÖNMEZ³

1. GİRİŞ

Doğumda beklenen yaşam süresinin her geçen yıl artış göstermesi ve düşen doğurganlık oranları, tüm dünyada işveren destekli emeklilik ve sosyal güvenlik sistemlerini zorlamaktadır. Bunun üstesinden gelebilmek için bazı ülkeler emeklilik planlarını geleneksel tanımlanmış faydadan bireysel hesap tanımlı katkı planlarına dönüştürmüştür. Bu dönüşüm, emeklilik başta olmak üzere finansman ile ilgili kararların çoğunu kurumlardan bireylere kaydırarak yaşam döngüsü boyunca kişilere akıllıca tasarruf etme, yatırım yapma ve harcama sorumluluğu yüklemiştir (Lusardi & Mitchell, 2011).

Ayrıca değişen ve gelişen dünyada bireylerin ihtiyaç ve alışkanlıklarında farklılıklar da meydana gelmiştir. Hızla değişen ihtiyaçları karşılamak için finansal ürün çeşitliliği artmış olup, bu çeşitlilik karşısında da bireyler finansal kararlar vermek zorunda kalmışlardır. Finansal karar verebilmek için finansal bilgi becerisine sahip olmak gerektiğinden finansal okuryazarlık kavramı önem kazanmıştır. Günümüzde finansal okuryazarlıkla ilgili yapılan araştırmalarla bireylerin finansal bilgi, finansal davranış ve finansal tutumları ölçülmekle birlikte temel seviyede finansal eğitimler verilerek eksiklerin giderilmesinin sağlanması amaçlanmıştır (Karyağdı, 2018).

Finans, belirsizlik koşulları altında paranın tahsisini içeren karar verme sürecine ekonomik ilkelerin uygulanmasıdır. Başka bir deyişle finansal varlıklar arasında paylaşılan fonların nasıl elde edilmesi ve ardından nasıl yatırım yapılması gerektiğine ilişkin kararların alınması için bir çerçeve sağlar (Fabozzi & Drake,

¹ Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü, nesrininan@yahoo.com. ORCID ID 0000-0001-5546-1443

² Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü, ebruilterhacettepe@hotmail.com. ORCID ID 0000-0003-4281-0178

³ Arş. Gör., Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü, sedakaya117@gmail.com. ORCID ID 0000-0002-8773-6007

9. SONUÇ

Bireyin finansal okuryazar olabilmesi için; paranın, sahip olunan varlıkların, banka hesaplarının, yatırımların, kredilerin, sigortaların ve vergilerin yönetilmesi hususunda bilgi sahibi ve eğitilmiş olması, paranın ve varlıkların yönetilmesinin altında yatan temel kavramları anlayabilmesi ve edinilen bu bilgileri finansal kararların planlanmasında ve uygulanmasında kullanabilmesi gerekmektedir. İşte tam bu noktada bilişim çağının okuryazarlıklarından biri olan finansal okuryazarlığa duyulan ihtiyaç günümüzde önemli bir boyuta ulaşmıştır. Bireylerin refah düzeylerini artırabilmeleri için finansal kaynaklarını verimli bir şekilde kullanıp geleceğe ilişkin planlar yapmaları gerekmektedir. Bu bağlamda finansla ilgili doğru kararlar almak ve finansal farkındalığı arttırmak gerek ulusal gerekse uluslararası platformda finansal okuryazarlık kavramının önemini ortaya koymaktadır. Bireylerin finansal farkındalığını artırmak için finansal okuryazarlık ile ilgili eğitim, seminer, konferanslar düzenlenerek bireylerin daha bilinçli olmasını sağlayacak projeler yürütülebilir. Bu sayede bireyler finansal davranışlarını yeniden gözden geçirecek ve hem kendisine hem de ülkenin ekonomik yönden gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Her sektörde olduğu gibi sağlık sektöründe de finansal okuryazar olunabilmesi, sahip olunan finansal bilgiyi doğru bir şekilde yorumlayabilmek ve bu alanda finansal eğitim almakla mümkündür. Sağlık kuruluşlarının işleyişinde finansal bilgi ve finansal eğitimin önemini anlamak amacıyla sektörde çeşitli araştırmalar yapılarak, eğitimler verilerek ve ders müfredatlarına finansal muhasebe, sağlık işletmelerinde finansal yönetim, sağlık işletmelerinde maliyet muhasebesi, sağlık işletmelerinde finansal analiz gibi dersler eklenerek bireylerin daha bilinçlenmesi sağlanabilir. Bu sayede daha erken yaşlarda geliştirilen finansal bilgi ve davranışların, ilerleyen zamanda bireylerin daha doğru finansal kararlar almasına, tasarruf yapabilme yeteneklerinin güçlenmesine ve yatırım konularında kendilerini geliştirebilmelerine imkân sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- ADVAK (2016). TR32 Bölgesinde Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi ve Geliştirilmesi- Yönelik Çözüm Önerileri Projesi Sonuç Raporu, Aydın.
- Akca, N., Akca, C., Sönmez, S., Şener, T., (2018). An Evaluation of the Effect of Financial Literacy Education on Financial Literacy Among College Students. *International Journal of Humanities and Social Science*, 8(8):152-160.
- Akca, N., Işık, O., Sönmez, S., (2014). Kırıkkale İlindeki Sağlık Kurumlarının Finans ve Maliyet Departmanlarında Çalışanların Finansal Bilgi Düzeyleri. *Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi*, 8:121-145.
- Alkaya, A., Yağlı, İ., (2015). Finansal Okuryazarlık- Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğrencilerin Üzerine Bir Uygulama. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (40):585-599.

Çağdaş Finansal Yönetim Çalışmaları

- Altan, F., Biçer, E.B., (2017). Sağlık Bakanlığına Bağlı Hastanelerde Çalışan Sağlık Personelinin Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Sivas İli Örneği. *Business & Management Studies: An International Journal*, 5 (2):481-499.
- Altan, F., Ekiyor, A., (2019). Sağlık Girişimcilerinin Ekonomi Okuryazarlığı Düzeyinin Belirlenmesi. *Innovation and Global Issues Congress V.*, Ankara, 505-517.
- Ata, H.A., Kılıç, Y., Seyrek, İ.H., (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Nisan, 129-150.
- Barış, S., (2016). Finansal Okuryazarlık ve Bütçeleme Davranışı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Turkish Journal of TESAM Akademy*, 3(2):13-38.
- Başarır, Ç., Sarıhan, A.Y., (2017). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlıklarının Belirlenmesi: Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi Örneği. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 15 1/1:143-162.
- Bayram, F., Temizel, F., (2011). Finansal Okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(1):73-86.
- Blue, L., Grootenboer, P., & Brimble, M., (2014). Financial Literacy Education in The Curriculum: Making The Grade or Missing The Mark? *International Review of Economics Education*, 16:51-62.
- Ceylan, M.A., (2020). Finansal Okuryazarlığa Etki Eden Faktörler: Türkiye’ de Sağlık Sektöründe Ampirik Bir Çalışma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Chen, H., & Volpe, R.P., (1998). An Analysis of Personal Financial Literacy Among College Students. *Financial Services Review*, 7(2):107-128.
- Cole, S., & Fernando, N., (2008). Assessing The Importance of Financial Literacy. *ADB Finance for the Poor*, 9(2):1-6.
- Dağdelen, T., (2017). Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi ve Aydın İlindeki Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Üzerine Bir Uygulama. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Delavande, A., Rohwedder, S., Willis R., (2008). Preparation for Retirement Financial Literacy and Cognitive Resources. *Michigan Retirement Research Center, University of Michigan*.
- Durmuşkaya, S., Kavas, Y.B., (2018). Akademik Gelişim ve Finansal Okuryazarlık Arasındaki İlişkinin Tespiti Üzerine Bir Araştırma. *Yönetim ve Ekonomi*, 25(3):925-939.
- Er, B., Taylan, A.E., (2017). Lise Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14):297-317.
- Ergün, K., (2018). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlığı: Balıkesir Üniversitesi Örneği. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Eskici, Y., (2014). Seçilmiş Ülkelerin Finansal Okuryazarlık Düzeyi ile Tasarruf Oranları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Esmeray, A., Salman, Ü.N., (2020). Finansal Okuryazarlık: Muhasebe ve Finansman Eğitimi Alan Öğrencilere Yönelik Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12 (2), 2002-2016.
- Fabozzi, F. J., & Drake, P. P. (2009). *Finance: Capital Markets, Financial Management, and Investment Management* (Vol. 178). John Wiley & Sons.
- Rootman, I., Gordon-El-Bihbey D., (2008). A Vision for a Health Literate Canada Report of the Expert Panel on Health Literacy. Canadian Public Health Association. 1-8.
- Karyağdı, N.G., (2018). Finansal Okuryazarlık ve Farkındalığının Belirlenmesine Yönelik Bitlis Eren Üniversitesi SBMYO Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2:110-126.
- Hastings, J.S., Madrian, B.C., & Skimmyhorn, W.L., (2013). Financial Literacy, Financial Education, and Economic Outcomes. *Annu Rev Econom*, 1(5), 347-373.
- Hogarth, J.M., (2002). Financial Literary and Family & Consumer Scences. *Journal of Family and Consumer Sciences*, 94(1):14-28.

- Hung, A., Parker, A.M., & Yoong, J., (2009). Defining and Measuring Financial Literacy. RAND Corporation Publications Department, Working Papers, 708. doi: 10.2139/ssrn.1498674.
- Ibrahim, M.E., & Alqaydi, F.R., (2013). Financial Literacy, Personal Financial Attitude, and Forms of Personal Debt Among Residents of The UAE. *International Journal of Economics and Finance*, 5(7):126-138.
- Jorgensen, B.L., (2007). *Financial Literacy of College Students: Parental and Peer Influences* (Doctoral Dissertation, Virginia Tech).
- Kuyumcu, O., (2018). Finansal Okuryazarlığın Makro Ekonomik Önemi ve Ülkemizde Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Bursa İli Uygulaması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Lusardi, A., & Mitchell, O.S., (2011). Financial Literacy Around The World: An Overview. *National Bureau of Economic Research Working Paper Series*, (w17107).
- Lusardi, A., Mitchell, O.S., & Curto, V., (2010). Financial Literacy Among The Young. *Journal of Consumer Affairs*, 44(2):358-380.
- Mandell, L., & Klein, L.S., (2009). The Impact of Financial Literacy Education on Subsequent Financial Behavior. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 20(1):15-24.
- Menderes, M., (1995). Hastanelerde Maliyetleme, Muhasebe Sorunları ve Finansal Yönetim, *Toplum ve Hekim*, 10 (69-70), 32-46.
- Mevsim L.T., (2016). Üniversite Öğrencilerinde Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Erzincan Üniversitesi Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Erzincan.
- OECD, (2016). OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies. Paris, France. (Available at: <https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/OECD-INFE-International-Survey-of-Adult-Financial-Literacy-Competencies.pdf>).
- Oksay, S., (2000). Finansal Piyasalarda Yeni Yasal Düzenlemeler (Re-Regulation) İhtiyacı ve Türk Finans Sistemi, *Öneri*, 3(14):55-62.
- Özer, Ö., (2019). Finansal Okuryazarlığın İncelenmesi: Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinde Bir Uygulama. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(2): 253-259.
- Pamukçuoğlu, K., (2019). Medyanın Finansal Okuryazarlık Üzerindeki Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Pavlekovic, G., (2008). Health Literacy, Programmes for Training on Research in Public Health for South Eastern Europe, *Health Promotion and Disease Prevention*, 4:463-466.
- Rai, K., Dua, S., & Yadav, M., (2019). Association of Financial Attitude, Financial Behaviour and Financial Knowledge Towards Financial Literacy: A Structural Equation Modeling Approach. *FIIB Business Review*, 8(1):51-60.
- Sarıgül, H., (2015). Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Ölçeği: Geliştirme, Geçerlik ve Güvenilirlik. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 13(1):200-218.
- Sugiyanto, T., Radianto, W. E., Efrata, T. C., & Dewi, L. (2019). Financial Literacy, Financial Attitude, and Financial Behavior of Young Pioneering Business Entrepreneurs. In *2019 International Conference on Organizational Innovation (ICOI 2019)* (pp. 353-358). Atlantis Press.
- Tuna, G., Ulu, M.O., (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, ICAFR 16 Özel Sayısı, 12(12):128-141.
- Türk Eğitim Derneği (2016). Temel Bir Yaşam Becerisi: Finansal Okuryazarlık. Değerlendirme, Mem Notları, Ankara (04/01/2021 tarihinde <https://tedmem.org> adresinden ulaşılmıştır).
- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (2017). Finansal Okuryazarlık: Bireysel ve Toplumsal Faydaları. TCMB Bülten, Sayı:48, Ankara (04/01/2021 tarihinde <https://www.tcmb.gov.tr> adresinden ulaşılmıştır).
- Willis, L.E., (2008). Evidence and Ideology in Assessing The Effectiveness of Financial Literacy Education. *Faculty Scholarship*, 197:1-25.
- Kayhaoğlu, D.Y., Yücedağ, N.E., (2020). Kuşak Farklılıklarına Göre Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Sağlık Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(30):2478- 2503.